

H O G E D U N K
V E R B I N D T

**Economische Uitvoeringsagenda
Brainport 2020
Hoge Dunk / OML**

Economische Uitvoeringsagenda Brainport 2020 Hoge Dunk / OML

<i>Inhoudsopgave</i>	<i>Pagina</i>
Voorwoord	3
1 Inleiding	4
2 Economisch profiel van Hoge Dunk en OML	8
3 Economische strategie	15
4 Economische Uitvoeringsagenda	23

Voorwoord

De Stuurgroep GOML heeft de Uitvoeringsorganisatie Hoge Dunk en de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg bv (OML) eerder dit jaar opdracht gegeven om voor de acht gemeenten in het werkgebied van Hoge Dunk en OML een Economische Uitvoeringsagenda (EUA) en de netwerkstructuur Brainport 2020 op te stellen.

Beide organisaties hebben uitvoering gegeven aan deze opdracht. OML had hierbij de regie over de ontwikkeling van het economisch Brainport 2020 profiel en de EUA, terwijl Hoge Dunk de Brainport 2020 netwerkstructuur heeft ontwikkeld. Vanuit het programmabureau GOML is het proces en de totstandkoming van het product gefaciliteerd.

Bij het opstellen van het economisch profiel en de EUA is advies ingewonnen bij Buck Consultants International. Op basis van dit advies en de adviezen van de LLTB en de GOML met betrekking tot 'agro' en de gemeente Leudal en de GOML met betrekking tot 'zorg' is het voorliggende document opgesteld. Tezamen met de notitie "Netwerkstructuur Brainport 2020" vormt dit document het informatieboekwerk: "Economische Uitvoeringsagenda en Netwerkstructuur Brainport 2020 Hoge Dunk / OML".

Het proces is begeleid door de bestuurlijke werkgroep EUA onder voorzitterschap van de heer J.F.B. van Rey.

Gaarne bieden wij u hierbij de resultaten van de werkzaamheden aan en verzoeken u passende besluiten te nemen zodat de voorgestelde aanpak kan worden geïmplementeerd.

Hoge Dunk
Namens deze,

A.A.M.M. Heijmans, voorzitter

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
Namens deze,

T. Schreurs, directeur

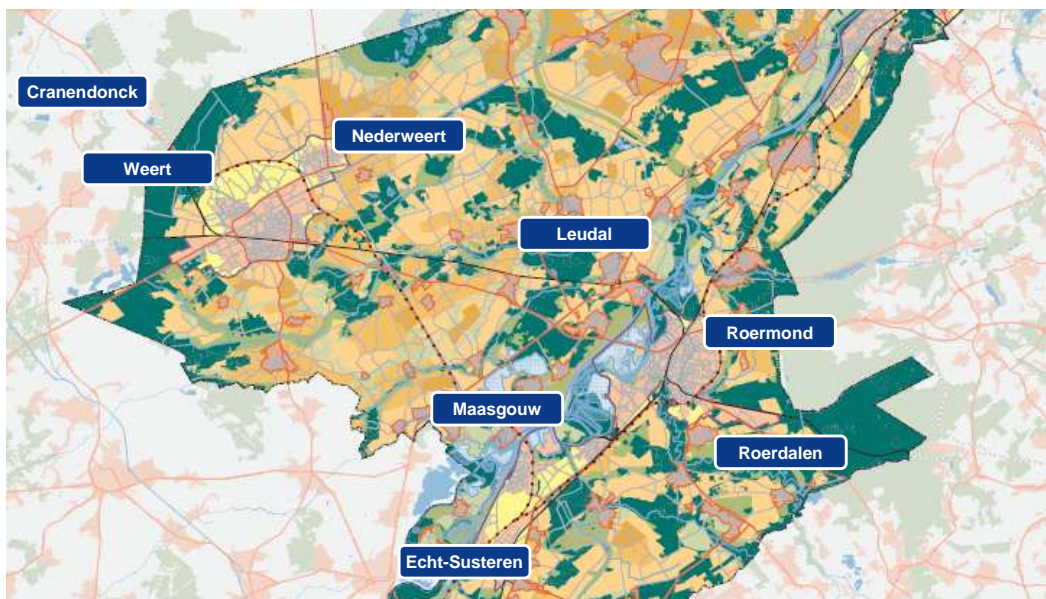
1 Inleiding

Achtergrond

De gemeenten binnen Hoge Dunk en OML (Ontwikkelingsmaatschappij Midden – Limburg BV) en de provincie Limburg werken samen in de Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML). Eind 2008 heeft GOML de regiovisie ‘Het oog van Midden-Limburg’ vastgesteld en in 2009 is gestart met het ontwikkelen en uitvoeren van programma’s en projecten. In het najaar van 2010 is binnen GOML discussie gevoerd over de juiste werkwijze om (economische) initiatieven in het gebied Hoge Dunk en OML een positieve impuls te geven. Daartoe is de opdracht geformuleerd om een economische uitvoeringsagenda op te stellen voor de regio.

De programmalijnen in de regiovisie hebben een sterk ruimtelijke focus. De **Economische Uitvoeringsagenda** (EUA) moet in zekere zin concreter en tastbaarder zijn en als zodanig handvatten bieden voor het realiseren van de strategische doelen uit de Regiovisie.

De opdracht is verstrekt aan de samenwerkende partijen Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV en het economische samenwerkingsverband Hoge Dunk¹. Beide partijen hebben als doel het versterken van de economische structuur en het verbeteren van het vestigingsklimaat, elk voor een deel van de regio (alleen Leudal is in beide partijen vertegenwoordigd). De EUA vormt een belangrijk instrument voor beide partijen om hun doelstellingen te realiseren.

¹ Waar behalve de Midden-Limburgse gemeenten Weert, Nederweert en Leudal ook de Brabantse gemeente Cranendonck in participeert

Binnen de **OML** zijn de gemeenten Roermond, Roerdalen, Echt Susteren en Leudal verenigd. Binnen de gemeente Maasgouw vindt besluitvorming tot toetreding OML op korte termijn plaats. De OML richt zich met name op het uitvoeren van economische projecten, in het bijzonder werkzaamheden die het behoud en groei van de werkgelegenheid bevorderen in de OML gemeenten. Activiteiten daarbij zijn het ontwikkelen van bedrijventerreinen, herstructurering van bedrijventerreinen, parkbeheer en uitvoeren van economische opdrachten, daarnaast is het vervullen van de intermediaire rol tussen overheid en ondernemer een belangrijke taak van OML BV.

De **Hoge Dunk** is een samenwerking tussen de gemeenten Weert, Nederweert, Leudal en Cranendonck. Met deze provinciegrensoverschrijdende samenwerking wil de Hoge Dunk gezamenlijk met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen (triple helix) een bijdrage leveren aan:

- verbeteren van het ondernemers- en vestigingsklimaat;
- versterken van de economische structuur;
- dienstverlening voor bestaande en nieuw te vestigen bedrijven.

Om deze doelstellingen te realiseren concentreert de Hoge Dunk zich op een aantal speerpuntsectoren, waaronder Maakindustrie, Transport & Logistiek, Dienstverlening (zorg) Toerisme en Recreatie, Agribusiness. Projecten zijn in vier programmalijnen onderverdeeld, namelijk bedrijvigheid, kennis, infrastructuur en regiopromotie. Een belangrijk uitgangspunt bij de uitvoering van projecten is de triple helix gedachte: overheid, ondernemers en kennisinstellingen werken samen aan het programma voor economische structuur versterking. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om aan te kunnen haken bij Brainport 2020.

De regie voor het proces om te komen tot de EUA Hoge Dunk/OML is neergelegd bij de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML).

Parallel aan dit traject is nog een andere deelopdracht geformuleerd. Deze heeft betrekking op de profilering van het gebied Hoge Dunk/OML als pilotregio in het kader van Brainport 2020. Deze opdracht is eveneens verstrekt aan de combinatie Hoge Dunk/OML; de regie van deze deelopdracht ligt bij uitvoeringsorganisatie Hoge Dunk. Evenals OML werkt ook het samenwerkingsverband Hoge Dunk aan het versterken van de economische potenties in Midden-Limburg. Hoge Dunk werkt volgens het principe van de triple helix: overheid, ondernemers en kennisinstellingen werken samen aan het programma voor economische structuurversterking.

Vraagstelling

Ten behoeve van de uitwerking is aan Buck Consultants International is gevraagd:

- een economisch profiel van het gebied Hoge Dunk/OML op te schetsen;
- een daarbij behorende Economische Uitvoeringsagenda op te stellen;
- met haar aanbevelingen te anticiperen op de Triple Helix-samenwerking die gelijktijdig wordt voorbereid.

Context

In 2008 is door GOML de **regiovisie 'Met het oog op Midden-Limburg'** opgesteld. Met deze regiovisie willen de gemeenten in Midden-Limburg inzetten op het versterken van de bestaande kwaliteiten van de regio, de economische en sociale structuur versterken, maar zeker ook inspelen op de uitdagingen (o.a. krimp) waarmee de regio geconfronteerd wordt. Om dit te bereiken moet actie ondernomen worden. In de regiovisie Midden-Limburg komen de kansen en uitdagingen aan bod. De volgende drie strategische doelen staan centraal:

- benutten en versterken regionale economie;
- versterking van de sociale structuur;
- verbetering van het vestigingsklimaat.

Om de strategische doelen te realiseren is een integraal pakket van inspanningen opgesteld en uitgewerkt binnen acht programma's, te weten: Toerisme en Recreatie, Maasplassen, Natuur en Landschapontwikkeling, Landbouw, Bedrijvigheid, Wonen, Zorg en Mobiliteit. In 2009 is gestart met het ontwikkelen en uitvoeren van programma's en projecten. Dit heeft er toe geleid dat er discussie is ontstaan over de toepasbaarheid hiervan. Het Economische Uitvoeringsprogramma (EUA) moet hier meer handvatten voor bieden.

Een belangrijk kader voor het EUA vormt het visiedocument **Brainport 2020**. De regio Hoge Dunk/OML bevindt zich midden in de Brainportregio Zuidoost-Nederland. Samen met de Noord- en Zuidvleugel van de Randstad vormt de Brainportregio de 'kurk' waar de economie van Nederland op drijft. De regio Brainport heeft voor de toekomst (2020) een forse ambitie. In de toekomst wil zij behoren tot de top drie van toptechnologische regio's in Europa, haar bijdrage aan de BV Nederland met 40 miljard euro verhogen naar 136 miljard euro per jaar, een economische groei van 3% realiseren en streeft de regio naar een complete werkgelegenheid. Deze ambities zijn uitgewerkt in het visiedocument Brainport 2020.

Om deze ambities te realiseren wordt zowel ingezet op het versterken van de top, als ook op het fundament met de regio. Een concreet uitvoeringsprogramma moet er toe leiden dat de regiudoelstellingen bereikt worden. De maatregelen in dit uitvoeringsprogramma zijn uitgewerkt aan de hand van vijf terreinen:

- **Arbeidsmarkt:** nadruk op aanwezigheid van onderwijs op alle niveaus dat aansluit op de wensen van bedrijfsleven
- **Technologie:** waarborgen van open innovatie en het versterken van publieke R&D-infrastructuur (bv. campussen)
- **Bedrijvigheid:** focus op het vergroten van het aantal starters en innovatieve groeiers en vergroten van de samenwerking in de waardeketens
- **Voorzieningen:** goede verbindingen met andere regio's en versterken van een herkenbaar imago
- **Organisatie:** organisatie optuigen op basis van triple helix benadering in de vorm van een lichte netwerkstructuur

Opbouw rapport

De opbouw van deze rapportage is als volgt. In hoofdstuk 2 wordt het economisch profiel van de regio geschetst en wordt ingegaan om de pijlers economische structuur, economische dynamiek, arbeidspotentieel, vestigingsklimaat en woon- en leefklimaat. In hoofdstuk 3 wordt de economische strategie uiteengezet en wordt de koers van regio op basis van drie pijlers (basics, belangrijke sectoren en speerpunten) uitgewerkt. Tot slot zijn in hoofdstuk 4 voor de vijf wezenlijke sectoren in de regio vijftien projecten uitgewerkt, waarmee de economische structuur van de regio Hoge Dunk/OML versterkt kan worden.

2 Economisch profiel van Hoge Dunk / OML

In dit hoofdstuk wordt beknopt ingegaan op het economisch profiel van de regio Hoge Dunk / OML: wat is kenmerkend, wat is onderscheidend, wat is de economische dynamiek en wat is het vestigingsklimaat? Het economisch profiel van de regio wordt uitgewerkt op basis van vijf pijlers:

- A Economische structuur
- B Economische dynamiek
- C Arbeidspotentieel
- D Vestigingsklimaat
- E Woon- en leefklimaat

A Economische structuur

De regio heeft ruim 255.223 **inwoners**. De bevolking is de afgelopen 10 jaar (2001-2010) met 21.362 inwoners toegenomen, terwijl in dezelfde periode het inwonertal van de gehele provincie Limburg met circa 2% gedaald is.

Tabel 1 Overzicht belangrijke factoren economische structuur 2001-2011 in onze regio en Limburg

	Hoge Dunk / OML			Provincie Limburg		
	2001	2010	% verandering	2001	2010	% verandering
Bevolking	233.861	255.223	9%	1.142.679	1.122.872	- 2,0%
Beroepsbevolking	111.000	119.000	7%	501.120	503.240	0,4%
Werkgelegenheid	105.210	117.440	11,6%	523.990	519.700	-0,8%
Bedrijfsvestigingen	13.920	17.800	27,8%	58.530	76.440	30,6%

Bronnen: CBS, 2011, Lisa, 2011 en Rail, 2011

De regio Hoge Dunk / OML telt in 2010 bijna 18.000 **bedrijfsvestigingen**. Sinds 2006 is het aantal bedrijfsvestigingen gestegen met circa 16%. Verreweg de meeste bedrijfsvestigingen bevinden zich in de sector handel (21,7%). Ook de sectoren zakelijke diensten (17,9%), landbouw (9,8%) en zorg (8,1%) kennen een groot aantal bedrijfsvestigingen. Ten opzichte van de verdeling van het bedrijfsleven in de provincie Limburg, heeft Midden-Limburg relatief veel bedrijfsvestigingen in de landbouw, horeca en industrie.

Enkele bekende **grote werkgevers**² in Midden-Limburg zijn Rockwool (Roermond), Nunhems Zaden (Leudal), UPS (Roerdalen/Roermond), Van Gansewinkel (Cranendonck en Echt-Susteren) en Neways Electronics (Echt-Susteren), StienenBE (Nederweert), Trespa (Weert).

Hoge Dunk en OML kenden in 2010 **circa 117.000 banen**. In de regio zijn relatief veel banen in de handel (19%), gevolgd door zorg (17%) en de industrie (15%). Ook de zakelijke dienstverlening (10%) en de bouw (6%) kennen een substantieel aantal arbeidsplaatsen. De cijfers zijn vergelijkbaar met de provinciale gemiddelden. Vergeleken met de landelijke cijfers valt op dat de verschillen met name schuilen in meer werkgelegenheid in de industrie (dan het landelijk gemiddelde) en minder in de zakelijke dienstverlening.

Tabel 2 Werkgelegenheid naar sector onze regio, Limburg en Nederland (2010)

	Hoge Dunk / OML		Limburg		Nederland	
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%
Landbouw en Visserij	5.193	4%	19.610	4%	242.900	3%
Industrie	17.898	15%	77.970	15%	819.450	10%
Nutsbedrijven	2.460	2%	5.070	1%	68.290	1%
Bouw	7.430	6%	26.230	5%	494.630	6%
Handel	21.948	19%	90.650	17%	1.400.990	17%
Vervoer en Opslag	5.375	5%	29.380	6%	416.750	5%
Horeca	5.523	5%	28.190	5%	341.860	4%
Informatie en Communicatie	1.730	1%	10.650	2%	256.900	3%
Financiële instellingen	1.964	2%	11.540	2%	244.410	3%
Zakelijke diensten	11.588	10%	55.260	10%	1.147.620	14%
Overheid	5.330	5%	26.950	5%	440.520	5%
Onderwijs	6.436	5%	32.610	6%	542.400	7%
Zorg	19.864	17%	91.020	17%	1.269.660	16%
Overige diensten	4.700	4%	22.090	4%	347.140	4%
Totaal	117.440	100%	527.210	100%	8.033.520	100%

Bron: Lisa, 2011 en CBS, 2011

Als de bedrijfsvestigingen en de arbeidsplaatsen per sector met elkaar worden vergeleken, blijkt dat de bedrijven in de zakelijke diensten, handel en bouw overwegend kleine bedrijven zijn, terwijl de industrie en de zorg relatief veel arbeidsplaatsen per vestiging kennen.

De ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio laat een rooskleurig beeld zien. In de periode 2001-2010 zijn er circa 12.220 banen bijgekomen (= 11,6%). Dit in contrast met de gehele provincie Limburg, waar het aantal banen in dezelfde periode met 0,8% afgenomen is. In 2010 is het aantal banen in de regio echter gedaald met 1 procent.

² Ondernemingen/bedrijven, exclusief not-for-profit organisaties

B Economische dynamiek

Op dit moment bevinden we ons nog immer in een onstuimig economisch klimaat. In 2010 heeft de economie zich weliswaar weer enigszins hersteld van de financiële en economische crisis van 2008 en 2009 en is de economie weer gegroeid. Hoge Dunk / OML is een sterke economische regio in Nederland: in de 'Regio Top-40' van de Rabobank (2011) staat de regio op de tiende plaats. Samen met onder andere Zuid-Limburg behoort onze regio zelfs tot de sterkste stijgers ten opzichte van 2009. Het industriële karakter van de regio is hier een belangrijke oorzaak van: de industriële sector profiteert namelijk als een van de eerste sectoren van een opleving in de wereldhandel.

Verder kent de regio Hoge Dunk / OML, ten opzichte van het Limburgs gemiddelde relatief een groot aantal starters en nieuwe vestigers.

In contrast hiermee staat het relatief lage innovatieve karakter c.q. imago van de regio. Innovatieve topper bij uitstek is het bedrijf Nunhem in het gelijknamige dorp Nunhem: op de zestiende plaats in de Top-30 van het Technisch Weekblad. Verder is de regio weinig expliciet in beeld in de diverse 'innovatieranglijsten' die jaarlijks worden gepubliceerd. Zo komt in de Gazellen Top 100 van Het Financiële Dagblad geen bedrijf uit de regio voor. In de Syntens MKB Innovatie Top 100 van 2010 staat één bedrijf uit de regio: Astea uit Susteren. Deze indicatoren lijken er (bijoppervlakkige interpretatie) op te duiden dat bij het bedrijfsleven in onze regio beperkt wordt geïnnoveerd. Onduidelijk is of dit ook werkelijk zo is. Gezien de performance van het MKB mag aangenomen worden dat de regio Hoge Dunk / OML wel degelijk innovatief is: om andere redenen is dat blijkbaar onvoldoende c.q. beperkt zichtbaar.

C Arbeidspotentieel

De **beroepsbevolking** in de regio omvat bijna 120.000 personen. 42% daarvan bevindt zich in de steden Weert en Roermond. De afgelopen 10 jaar is de beroepsbevolking met ruim 7% gegroeid.

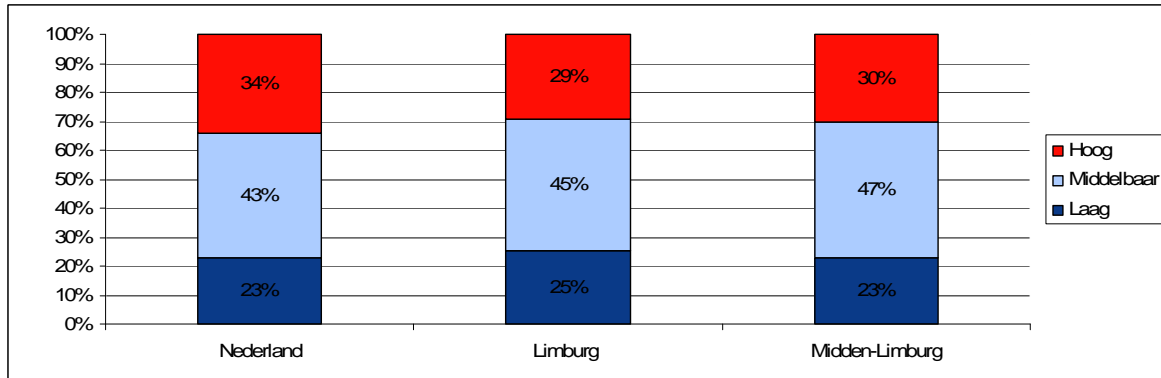
Tabel 3 Beroepsbevolking Hoge Dunk / OML 2001-2010 (x1.000)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Beroepsbevolking	111	117	116	116	113	114	114	115	116	119
Hoge Dunk / OML										

Bron: CBS, 2011

Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking in de regio ligt rond het gemiddelde van Limburg (zie onderstaande figuur). Verder vergrijsst de beroepsbevolking ook in deze regio. Het aandeel van de groep 55-65 jarigen van de beroepsbevolking is gestegen van 8% in 2001 naar 15% in 2010 (CBS, 2011).

Figuur 1 Opleidingsniveau beroepsbevolking regio, Limburg en Nederland 2011

Bron: CBS, 2011

Het **opleidingsaanbod** in de regio beperkt zich tot middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Voor hogescholen en universiteiten moet uitgeweken worden naar andere steden, zoals Eindhoven, Heerlen, Venlo en Maastricht.

De verwachting is dat op de middellange termijn (2012-2014) -als gevolg van economisch herstel- zowel in Limburg als in onze regio weer sprake zal zijn van een groei van de beroepsbevolking. Daarna, vanaf 2015, gaat de beroepsbevolking in Limburg structureel dalen (Rail, 2011). Twee belangrijke oorzaken hiervan zijn dalende geboortecijfers enerzijds en de migratie van jongeren naar stedelijke gebieden, waaronder Eindhoven en de Randstad, anderzijds.

De **werkloosheid** in de regio is de afgelopen jaar sterk gedaald en is alweer op het peil van voor de crisis terecht gekomen (UWV, 2011). Op dit moment (cijfers september, 2011) ligt het werkloosheidspercentage voor de regio op 4,3% (UWV, 2011).

Aandachtspunt in de regio, zeker in relatie tot de hooggespannen ambities in de speerpuntsectoren, is het **toekomstige arbeidspotentieel**. In Brainport 2020 (heel ZO-Nederland) is in dat kader reeds de alarmbel geluid: arbeidspotentieel is de belangrijkste uitdaging voor de toekomst. Ook het bedrijfsleven in Hoge Dunk / OML, met name in de maakindustrie, logistiek en zorg, voorzien voor de toekomst problemen om kwalitatief geschikt personeel te vinden. In de regio is op dit moment al een tekort aan technisch opgeleiden. Dit betreft niet alleen hoogopgeleiden, maar voornamelijk ook technisch geschoolde MBO-ers (bijvoorbeeld procestechiek). Los van de economische speerpunten geldt dat de vergrijzing in de regio met name in het onderwijs, vervoer en de bouw van grote impact zal zijn.

D Vestigingsklimaat

Bedrijfsomgeving

In 2010 was er in totaal in de regio Hoge Dunk / OML 255 ha aan bedrijventerreinen uitgeefbaar. Dat is ongeveer 14% van het totale netto oppervlakte aan bedrijventerreinen in de regio. De meeste terreinen bevinden zich in Weert en Roermond: daar zijn ook de meeste hectaren uitgeefbaar. Van de circa 248 ha uitgeefbare terreinen is circa 101 ha direct uitgeefbaar, voor de overige 147 ha zijn harde, dan wel zachte plannen.

Tabel 4 Totale oppervlakte en totale nog uitgeefbare oppervlakte bedrijventerreinen in Hoge Dunk / OML in 2010 (ha)

	Totaal uitgeefbaar	Totaal netto oppervlak
Cranendonck	11,63	299,89
Echt-Susteren	49,97	179,14
Leudal	27,98	210,76
Maasgouw	1,75	144,84
Nederweert	13,33	101,11
Roerdalen	2,69	56,14
Roermond	54,27	426,08
Weert	86,28	437,01
Totaal	247,90	1.854,97

Bron: Provincie 2011 & IBIS, 2011

In de periode 2005-2010 is in de regio in totaal circa 125 ha bedrijventerrein uitgegeven. De jaarlijkse uitgifte in deze periode bedroeg circa 21 ha. Bij een gemiddeld uitgiftetempo van 21 ha per jaar duurt het nog zeker elf jaar voordat alle uitgeefbare ruimte is uitgegeven.

In de regio is ook een aantal terreinen nieuw in ontwikkeling. Het gaat hier om onder andere Kampershoek-Noord, Sint-Joost, Zevenellen en DIC. Verder ligt er een flinke herstructureringsopgave op 17 terreinen, waarvoor de gemeenten/OML/Hoge Dunk aan de lat staan.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van de regio over de weg is de afgelopen jaren verbeterd door de doortrekking van de A73 en ook de komende jaren wordt nog geïnvesteerd in een verdere optimalisatie van de bereikbaarheid over de weg. Onder andere worden knelpunten op de oost-west verbinding (N280) aangepakt en in en rond Nederweert op de N266 / N275. De ontsluiting van een aantal bedrijventerreinen (o.a. de Kempen in

Weert, Willem-Alexander in Roermond) is ondermaats. Bereikbaarheid per openbaar vervoer moet verder worden verbeterd, bijvoorbeeld door extra stations langs de noord-zuid en oost-west spoorlijn.

De regio beschikt over een aantal binnenhavens. De binnenhavens worden grotendeels gebruikt voor de overslag van bulkgoederen, zoals zand en grind. De regio heeft geen intermodale terminal (rail of barge), maar heeft er wel een aantal in de omgeving. Zo zijn er rail- en bargeterminals in Venlo en Born. Tevens beschikt Wanssum over een intermodale terminal. Voor de nabije toekomst is een multimodale terminal in Weert gepland. Hiervoor hebben de initiatiefnemers een zgn. quick win vanuit het Rijk toegewezen gekregen. Met deze ontwikkeling in het vooruitzicht en de aanwezigheid van de terminals in de nabije omgeving, kan geconcludeerd worden dat de regio voor alle modaliteiten (weg, water, rail) redelijk tot goed ontsloten is.

E Woon- en leefklimaat

Hoge Dunk / OML is een regio met twee gezichten, namelijk een **stedelijk en landelijk gezicht**. Het stedelijk gezicht wordt bepaald door Roermond en Weert. Het landelijk gebied bestaat uit de meer landelijke gemeenten Leudal, Nederweert, Cranendonck, Roerdalen, Maasgouw en Echt-Susteren. Deze twee gezichten zorgen ervoor dat er een goede mix van voorzieningen in de regio aanwezig is. De basisvoorzieningen in de gehele regio zijn in algemene zin goed. Een (landelijke) trend is het verminderen en/of verdwijnen van voorzieningen uit de kleine kernen, wat effect heeft op de kwaliteit van de leefomgeving. Hoge Dunk / OML heeft voor de omliggende regio's een functie als verblijfs- en woongebied³. Door het vele groen en water in de regio is de regio zeer geschikt voor landelijk wonen. Verder is de regio geschikt voor recreatie. Het recreatieve aanbod (o.a. Designer Outlet Center, Maasplassen, De Peel, Land van Weert, horeca, etc.) in de regio is goed, maar zou uitgebreid kunnen worden. Met de Maasplassen heeft de regio goud in handen, echter de economische potentie van het gebied kan beter worden benut.

³ Bron: Gebiedsagenda Limburg, 2009

Conclusies

Op basis van de bovenstaande analyses kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De economisch structuur (werkgelegenheid, vestigingen) van Hoge Dunk / OML is conform het Provinciale en landelijke gemiddelde. Van oudsher is de regio sterk in de sectoren industrie, handel en landbouw.
- Hoge Dunk / OML is gunstig gelegen ten opzichte van verschillende economische gebieden. De ontsluiting is goed en er is voldoende ruimte beschikbaar voor nieuwe bedrijvigheid.
- Het arbeidspotentieel is conform het Provinciale gemiddelde, maar vormt een punt van zorg/aandacht. Voor de toekomst wordt een tekort voorzien aan geschikt personeel: zowel in brede zin als specifiek in de speerpuntsectoren maakindustrie en logistiek.
- De kwaliteit van leven is goed. De regio heeft voldoende basisvoorzieningen. Daarnaast beschikt de regio over een aantrekkelijk aanbod van recreatieve voorzieningen.

Tabel 5 Conclusie

Pijler	Score Hoge Dunk / OML
Economische structuur	+
Economische dynamiek	0
Vestigingsklimaat	++
Arbeidspotentieel	+
Woon/leefomgeving	+ / ++

++ = uitstekend + = goed 0 = matig / redelijk

- De economie in de regio wordt niet gedomineerd door grote spelers, maar juist door veel middelgrote en kleine bedrijven. Gevolg hiervan: een minder herkenbaar/enigszins 'middelmatig' maar wel sterk economisch profiel.

3 Economische strategie

De startpositie van Hoge Dunk / OML kan in de volgende drie punten worden samengevat:

- De regio is in veel opzichten een gemiddelde Nederlandse regio, die in economische zin behoorlijk goed presteert.
- De regio heeft geen duidelijke gezichtsbepalende grote bedrijven of kennisinstellingen, hetgeen de herkenbaarheid niet bevordert.
- Ondanks her en der parels van bedrijven is de innovatiegraad niet hoog c.q. onvoldoende expliciet en herkenbaar

Tot nog toe spreken we over Hoge Dunk / OML als één coherente regio, maar is dat eigenlijk wel zo? Antwoord: tot nog toe slechts in beperkte mate. Door veel bedrijven en ook bestuurders wordt de regio toch vooral gezien als de optelsom van Roermond (het werkgebied van Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg) en omgeving en Weert en omgeving (het werkgebied van Hoge Dunk). Naar de toekomst toe helpt een dergelijke opvatting niet bij het behoud c.q. vergoten van welvaart en welzijn in de regio. De twee centrale Midden-Limburgse steden zijn immers in Nederlands en zeker in Europees perspectief van betrekkelijk geringe omvang. Samen staan de (deel)regio's sterker, omdat ze:

- het bedrijfsleven een breed geschakeerd vestigingsklimaat kunnen bieden;
- in bestuurlijke zin meer gebundelde kracht kan worden ontwikkeld met het oog op het provinciale beleid, de Brainport 2020-agenda, het inspelen op het nationale topsectorenbeleid en het anticiperen op de mogelijke nieuwe ronde van de Europese Structuurfondsen.

Opgemerkt moet worden dat het bedrijfsleven in de regio tijdens de workshops nadrukkelijk heeft aangegeven die samenwerking van en binnen beide gebieden van groot belang te vinden:

- het door het midden- en kleinbedrijf gedomineerde bedrijfsleven beseft dat gezamenlijk business kan worden ontwikkeld en via allianties tussen bedrijven meer kritische massa ontstaat;
- soepele samenwerking tussen de gemeenten in Hoge Dunk / OML vergroot sterk de realisatie van wensen op het gebied van infrastructuur en bedrijfsterreinen;
- last but not least, de arbeidsmarkt fungeert al lang op regionaal nivo: elke dag zijn er duizenden mensen uit het westelijk deel van de regio die in het oostelijk deel werken en omgekeerd.

De vergelijking met de regio Arnhem-Nijmegen is interessant. Jarenlang stonden deze twee steden met de ruggen tegen elkaar. Letterlijk ook gescheiden door twee rivieren. Mede onder druk van het bedrijfsleven is er vruchtbare samenwerking tot stand gekomen, die de regio Arnhem-Nijmegen tot één van de economisch sterkste regio's buiten de Randstad heeft gemaakt.

Hoge Dunk / OML, het Utrecht van Limburg

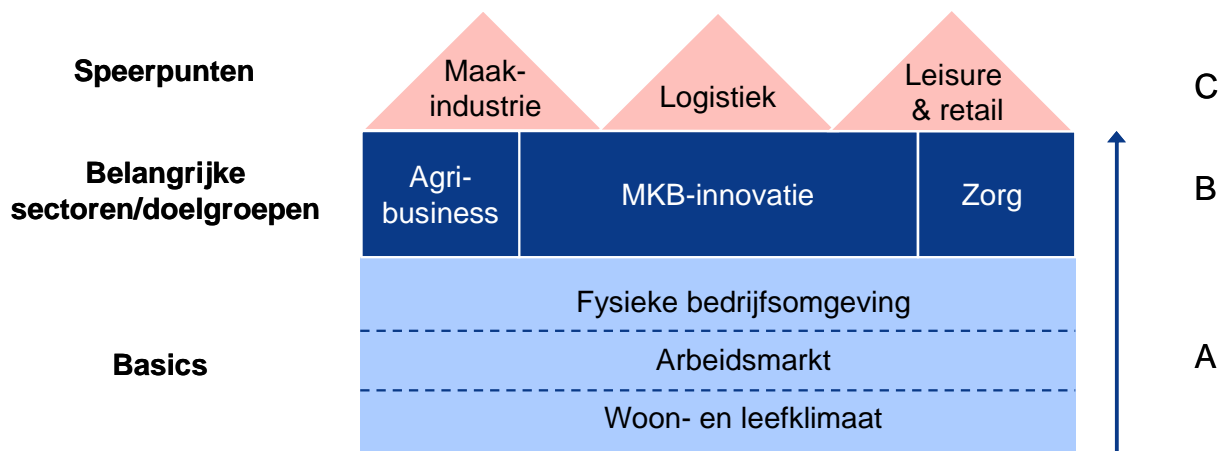
- Utrecht is binnen de Randstad de minst bekende stad. Maar in economische termen in de laatste 15 jaren de meest stabiele van de vier grote steden.
- Utrecht profiteert van haar centrale ligging en goede bereikbaarheid en probeert waarde toe te voegen aan de grote stromen passanten (o.a. centrale kantoren, congressen).

Koers

De economische koers van Hoge Dunk / OML kan als volgt worden samengevat:

- Benut de economische kracht en stabiliteit van de regio
- Profiteer van (en profiteer met) de uitstekende ligging
- Houd de basis sterk of maak die sterker
- Ontwikkel projecten in speerpuntsectoren

De strategie kent drie lagen:

Bron: Buck Consultants International

A Basics

Ook voor Hoge Dunk / OML geldt dat de regio moet zorgen voor goede basisvoorwaarden.

- Bij de fysieke bedrijfsomgeving gaat het om goed geoutilleerde en bereikbare bedrijventerreinen en een goede multimodale ontsluiting voor personen en goederen.
- De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel is op arbeidsmarktgebied cruciaal.
- Een aantrekkelijk woon-en leefklimaat is van belang om inwoners aan de streek te binden en om mensen van buitenaf (die nu bijv. pendelen naar de regio) een aantrekkelijk alternatief te bieden.

In andere samenwerkingsverbanden en gremia worden, o.a. door Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg (GOML), projecten en acties ontwikkeld en uitgevoerd om te zorgen voor goede, sterke 'basics' in de regio.

Ook in het kader van Brainport 2020 zijn acties en programmalijnen geformuleerd om -op het schaalniveau van Zuidoost-Nederland- te werken aan versterken van de 'basics'. Elementen daarin zijn o.a. het versterken van een attractieve woon- en leefomgeving, het streven naar excellente bereikbaarheid, urgente aandacht voor arbeidspotentieel (o.a. kenniswerkers) en onderwijs en het krachtig profileren van de regio. De regio Hoge Dunk / OML kan hierin een belangrijke bijdrage leveren en doet er goed aan voor te sorteren c.q. aan te haken bij de programmalijnen van Brainport 2020.

B Belangrijke sectoren/ Fundament

De economie van Hoge Dunk / OML wordt gedomineerd door het midden- en kleinbedrijf. Innovatie en groei van het MKB is cruciaal voor een (blijvend) sterke economische structuur. In de regio Hoge Dunk / OML is belangrijk twee van deze sectoren expliciet te vermelden: agribusiness en zorg zijn beide economische sectoren met een belangrijke werkgelegenheidsfunctie in (een deel van) de regio en bovendien belangrijk in termen van identiteit van (een deel van) de regio. Deze 2 sectoren behoren tot het fundament van de gehele regio!

Voor deze beide sectoren wordt -naast de inzet op drie speerpunten (onder C)- een aantal specifieke economische projecten uitgewerkt om de sectoren als zodanig en hun economische functie voor de regio te versterken.

Agro

Koers: Agro verbindt

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dynamiek in ondernemerschap - Toeleveringsgebied primaire producten Greenport Venlo en gerenommeerde bedrijven - Leudal is no.5 gemeente vollegrondsgroente - Volledige keten aanwezig - Sterke R & D in veredeling 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Imagoprobleem - Verbinding met de maatschappij - Bedrijven kennen elkaar niet, ergo beperkte samenwerking - Het beeld van gezondheidsrico's
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agro en Food zijn benoemd als 1 van de 9 topsectoren - Biobased economy - Systeem- en productinnovatie - Denken in waardecreatie (keten) - Beheer buitengebied 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inpasbaarheid in het landschap - Regels en lasten (concurrentiepositie) - Afkalving fysieke ruimte - Beschikbaarheid (seizoens)arbeid

Zorg

Koers: op weg naar patiëntgerichte zorg

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grote zorgaanbieders • Innovatie zorginstellingen • Ontluikende samenwerking zorg- en kennisinstellingen en • Innovatieve concepten in ontwikkelingen (kleinere ontwikkelingen) 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontbreken gemeenschappelijke visie <ul style="list-style-type: none"> - Afwachtende houding (grote) zorginstellingen t.a.v. veranderende zorgvraag - Interne gerichtheid en voorop stellen eigen belang zorginstellingen • Te weinig samenwerking en afstemming
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg dicht bij patiënt door innovatieve systemen (decentraliseren) • Concentreren gespecialiseerde zorg • Samenwerking tussen zorgaanbieders • Innovatie door samenwerking: Triple Helix (samenwerking overheid, kennisinstututen en ondernemers). 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verschraling van de zorg <ul style="list-style-type: none"> - Eenzijdig accent op beheersing kosten - Onvoldoende investeren in nieuwe ontwikkelingen - Verdwijnen niet specifieke zorg • Afnemend aanbod arbeidskrachten • Onderlinge concurrentie tussen zorginstellingen

C Speerpunten

Er zijn 3 speerpunten waar Hoge Dunk / OML zich verder mee kan profileren en onderscheiden: sectoren waar de regio nu al bovengemiddeld 'goed' in is en waar ook nog groeipotentieel is: maakindustrie, logistiek en leisure & retail.

Maakindustrie

Koers: Hoge Dunk / OML *maakt* het waar

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoge toegevoegde waarde • Veel werkgelegenheid • Brede basis MKB, sterke spelers (o.a. Van Aarsen, Essen, Linssen Yachts, Vekoma, ETF) • Sterk in 'engineering' • Samenwerking: MakeTech Platform • Diversiteit van activiteiten/types bedrijven 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versnipperd profiel: 'weefsel' niet herkenbaar • Beperkte beschikbaarheid van arbeid • Hoge loonkosten (internationaal) • Bedrijven kennen elkaar niet/beperkte samenwerking • Bedrijfsleven te bescheiden
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groeiprognoses toegevoegde waarde • Denken in waardeketens/keteninnovatie • 'Maken wat in Eindhoven bedacht wordt' • Cross-over met andere sectoren (zog, food) • Naast Eindhoven, liggen er ook kansen in het Ruhrgebied (grote afzetmarkt) • Duurzaamheid 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concurrentie andere (buitenlandse) regio's • Beschikbaarheid van arbeid • Imago techniek/productie

Logistiek

Koers: Hoge Dunk / OML, logistieke weelde, met ruim voldoende kavels, bereikbaarheid en personeel

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategische ligging • Multimodale ontsluiting: verschillende intermodale terminals (rail en water) in de buurt (o.a. Born, Wanssum, Venlo) • Kennis en expertise • Aanbod ruimte • Brede logistieke sector, met bijvoorbeeld medical warehousing 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaarheid arbeid (op midellange termijn) • Innovatief vermogen van de sector • Beperkte omvang regionale markt • Beperkte groei productiviteit en TW • Imago van de sector • Ontsluiting van de bedrijventerreinen
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internationale toppositie Nederland • Overflow logistieke hotspot Venlo • Logistiek en distributie zijn niet meer beperkt tot mainport regio's: kansen voor andere regio's • Veranderende logistieke ketens: <ul style="list-style-type: none"> - van interne naar externe oriëntatie - van kostengedrevenheid naar de waardecreatie • Ontwikkeling inlandterminals • Duurzame logistiek • Weblogistiek (e-commerce en fashion) • Achterland verbinding met Antwerpen 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Congestie op het wegennet • Toekomstige capaciteit intermodale terminals • Concurrerende regio's in NL • Verschuiving ligging Nederland in EU • Concurrentie uit Oost-Europa

Leisure & retail

Koers: Hoge Dunk / OML; de economie in vrije tijd

<p>Sterkten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grootste watersportgebied van NL • DOC Roermond • Kwaliteit van de omgeving/natuur • Verblijfsaccomodaties in alle soorten en maten • Aanbod van dagattracties in de regio 	<p>Zwakten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regio onbekend, beperkt toeristisch imago • Beleid m.b.t. toerisme en recreatie teveel lokale aangelegenheid (integrale regionale aanpak ontbreekt) • Maasplassen nog niet ontdekt door lokale bevolking • Weinig herkenbaarheid van verschillende gemeenten • Onvoldoende PR van de regio • Weinig slechtweervoorzieningen
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van de Maasplassen • Meer focus op economische potentie • Spin off-effect Retail Academy als kennisplatform voor de regio • Collectieve positionering/profilering • Toename van dag- en verblijfsrecreatie • Internationale markt (Duitsland en België) 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Versnipperde sector > geen keten • Regelgeving omtrent toerisme en recreatie • Concurrerende regio's (Zuid-Limburg, Belgisch Limburg, etc.) • Gebrek aan innovatie in de sector

4 Economische Uitvoeringsagenda

Daartoe zijn voor de drie speerpunten in totaal tien projecten geformuleerd:

	Maakindustrie	Logistiek	Leisure & retail	Agro	Zorg
A Vergroten business	1 Campagne 'Samen sterker' 2 Fiber Cooperation Project	4 Hotspot voor weblogistiek	8 Handvatten Economische Projecten Maasplassen 9 Van shopping naar staying 10 Promotiecampagne Hoge Dunk / OML	11 Biobased economy 12 Systemen productinnovatie Agro 13 Beheer buitengebied	14 Systeem- en productinnovatie Zorg
B Versterken vestigingsklimaat		5- Verbeteren ontsluiting 6- Optimaliseren intermodale verbindingen			
C Verbeteren arbeidsmarkt	3 Implementatie aansprekende arbeidsmarktprojecten	7 Carrière in logistiek			15 Zorgonderwijs en servicepunt Zorg

Op de navolgende bladzijden zijn deze projecten telkens volgens een vaste structuur uitgewerkt:

- A Knelpunten/kansen
- B Doel
- C Route
- D Beoogd resultaat
- E Partijen

De gekozen projecten zijn op dit moment kansrijk en belangrijk. Dat neemt niet weg dat de projectenlijst (en daarmee de regionale economische agenda) dynamisch is. Er is -in het kader van de Economische Uitvoeringsagenda Hoge Dunk / OML- ruimte voor nieuwe initiatieven vanuit partners in de markt en/of de triple helix.

Maakindustrie

- 1 Campagne 'Samen Sterker'
- 2 Fiber Cooperation Project
- 3 Implementatie aansprekende arbeidsmarktprojecten

1 Campagne 'Samen Sterker'

A Knelpunten/Kansen

- Bedrijven in Hoge Dunk / OML hebben onvoldoende weet van elkaars kennis en competenties: de onderlinge herkenbaarheid van de bedrijven laat – ook naar de mening van de bedrijven zelf - te wensen over. Dit heeft als gevolg dat bedrijven onnodig op zoek gaan naar toeleveranciers buiten de regio, terwijl deze ook in de directe omgeving aanwezig zijn.
- Ten tweede is er onvoldoende interactie tussen bedrijven onderling, waardoor kansrijke samenwerkingsvormen niet worden ontdekt.

B Doel

Met de campagne 'Samen Sterker' wordt ingezet op:

- Het creëren van meer business door regionale uitbesteding en samenwerking tussen bedrijven in Hoge Dunk / OML.
- Het profileren van in de regio gevestigde toonaangevende bedrijven, hetgeen het economisch profiel van de regio inkleurt.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit drie elementen:

Profileren: wat zijn de parels van Hoge Dunk / OML?

- Beschrijvingen van de 'parels van der regio' (qua innovatie en omvang) in de maakindustrie / engineering en presenteren via website, boek etc.
- Opwaarderen boek 'Parels van de Hoge Dunk' naar Hoge Dunk / OML.

Round tables: welke samenwerkingsvormen in innovatie en business tussen bedrijven in Hoge Dunk / OML zijn mogelijk?

Zoeken naar bedrijven met gemeenschappelijke noemer:

- *Consortium based:* samenwerking binnen de waardeketen (conform voorbeeld Noord-Limburg).
- *Opportunity based:* samenwerking tussen bedrijven gericht op het betreden van nieuwe markten (bijvoorbeeld cross-over zorg en techniek) of rond een thema (bijvoorbeeld duurzame stad).

Procurement days: wat hebben bedrijven in Hoge Dunk / OML elkaar te bieden?

- Inzichtelijk maken van de bepalende bedrijven in de regio (grote uitbesteders).
- Jaarlijkse presentatie van het regionale bedrijfsleven bij deze bepalende bedrijven in de regio Hoge Dunk / OML (what's in it for me?).

D Beoogd resultaat

- Bedrijven kennen elkaar beter en meer samenwerking tussen de bedrijven is bereikt.
- Beter profiteren (in termen van business) van expertise en diensten in de regio.
- Met z'n allen: beter profileren en 'trots' uitdragen van dat wat aanwezig is in de regio, ten behoeve van herkenbaarheid buiten de regio.
- Samenwerkingsverbanden rondom een bepaald thema (bijv. cross-over zorg en techniek en alle insteken bij een thema als duurzame stad).

E Partijen

- LIOF, LWV en BOM zijn de beoogde trekkers van dit project. Zij moeten de profielen ontwikkelen, de Procurement Days organiseren en iemand (bijv. oud ondernemer) aanwijzen die als intermediair bedrijven met (potentieel) gezamenlijke belangen bij elkaar brengt.
- Andere partijen zijn: OML, Hoge Dunk, MKB, Make Tech Platform.

2 *Fiber Cooperation Project*

A *Knelpunten/Kansen*

- Aanwezigheid van een aantal grote, sterke spelers (denk aan partijen als Trespas, Rockwool, Kappa) in de vezelindustrie.
- Mogelijke gemeenschappelijke voordelen van samenwerking (bv. technologische ontwikkeling) voor bedrijven in de sector.

B *Doel*

- Verbinden van bedrijven met gemeenschappelijke belangen in de vezelindustrie (synergie).
- Verhogen toegevoegde waarde van de sector.
- Verankeren van de bedrijven aan de regio.

C *Route*

- Verkenning van meer technologische samenwerking op het gebied van vezels (mogelijke bedrijven, producten, bewerkingen, etc.).
- Inzichtelijk maken van de voordelen van een dergelijk platform en verder uitwerken in een propositie.
- Indien er kansen zijn dan gezamenlijk met de partijen een open en neutraal platform rond een specifiek concept of product.

D *Beoogd resultaat*

- Inzichtelijk maken van gezamenlijke belangen in de sector, m.n. op het gebied van technologische ontwikkelingen.
- Synergievoordelen voor de aangesloten partijen.
- Schaalvoordelen voor MKB bedrijven.

E *Partijen*

- Dit project moet door LIOF, Bom, Hoge Dunk en OML gezamenlijk met marktpartijen, worden opgepakt.
- Randvoorwaarde is dat (grote) spelers in de industrie in Hoge Dunk / OML meedoen, zoals bijvoorbeeld Trespas, Rockwool, Kappa.

3 Implementatie van aansprekende arbeidsmarktprojecten

A Knelpunten/Kansen

- Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt sluiten niet op elkaar aan. In de maakindustrie (procestechniek) is er een tekort aan personeel. Zonder concrete actie zal dit tekort alleen maar toenemen.
- Naast dit kwantitatief tekort laat de kwaliteit (van schoolverlaters) te wensen over.
- Onvoldoende interactie onderwijsinstellingen en industriële bedrijven.
- Techniek te weinig in vizier van (middelbare) schoolverlaters.

B Doel

- Herstellen van balans op de arbeidsmarkt.
- Verbeterde kwaliteit schoolverlaters.
- Onderwijsprogramma's afstemmen met het bedrijfsleven en industrie.
- Verbeterd imago van techniek bij schoolverlaters.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit vier lijnen:

- Jonge mensen enthousiast maken voor techniek
 - Kennismaken met techniek in de klas in het basisonderwijs, bijvoorbeeld via workshops in de klas (Technocentrum Zuid-Limburg, heeft reeds een dergelijk project op touw gezet). Bijvoorbeeld door vroegschoolse educatie van techniek verder uitrollen in de regio, op basis van huidige initiatieven van het Make Tech Platform (platform van ondernemers in de Maakindustrie in de Hoge Dunk regio).
 - Bedrijven betrekken bij de bij lesprogramma bèta vakken op voortgezet onderwijs (voorbeeld is het Science Lyceum Onderwijs Stichting Bernadinus).
- Creëren van cross-overs onderwijs en bedrijfsleven
 - Leren op locatie – bedrijven stellen (onderzoeks-) faciliteiten beschikbaar ten behoeve van onderwijs (facility sharing).
 - Breng onderwijs naar het bedrijfsleven en andersom: leer elkaar kennen.
 - Up-to-date houden van kennis docenten via docentenstages en/of stimuleren deeltijd docenten (50% als docent, 50% in de praktijk).
 - Afstemmen onderwijsprogramma's ROC techniek met bedrijfsleven.
- Opzetten arbeidspool om op korte en middenlange termijn het tekort op de arbeidsmarkt weg te werken.
 - Conform Poortwachtercentrum in Weert. Een belangrijke doelstelling van dit centrum is knelpunten wegnemen van personeel, door bijvoorbeeld uitwisselen van personeel en re-integratietrajecten.
- Make Tech Platform verder professionaliseren en opschalen tot de gehele regio (bijvoorbeeld conform Technocentrum Zuid-Limburg), zodat deze organisatie als kapstok kan fungeren voor bovenstaande projecten.

D Beoogd resultaat

- Voldoende kwalitatief personeel.
- Goede samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijfsleven.
- Beter imago techniek bij schoolverlaters, vertaald naar grotere instroom technische opleidingen.
- Speciale aandacht dient tevens uit te gaan naar de opleidingsmogelijkheden voor de 50+ op de arbeidsmarkt.

H O G E D U N K
V E R B I N D T

E Partijen

- Beoogd trekker van dit project is de provincie Limburg in nauwe samenwerking met Hoge Dunk / OML, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen (Triple Helix).
- Voorwaarde is dat bedrijfsleven in de regio zich verenigt. Het Make Tech Platform leent zich hier goed voor. Het aandachtsgebied van het Maketech Platform moet dan wel opgeschaald worden tot Hoge Dunk / OML
- Verbinden met bestaande projecten zoals Jetnet en Maak het in de Techniek

Logistiek

- 4 Hotspot voor weblogistiek
- 5 Optimaliseren intermodale verbindingen
- 6 Verbeterde ontsluiting
- 7 Carrière in logistiek

4 Hoge Dunk / OML als hotspot voor weblogistiek

A Knelpunten/Kansen

- E-commerce is snel groeiende markt, met volop kansen.
- Aanwezigheid Designer Outlet Centrum (DOC) (mogelijke relatie tussen e-commerce met fashion).
- Regio is geschikt voor het ontplooiën van (internet gerelateerde) logistieke activiteiten, maar is onvoldoende in beeld bij de markt.

B Doel

- Hoge Dunk / OML positioneren als logistieke hotspot voor weblogistiek, waarbij alle activiteiten die hier aan verbonden zijn (warehousing, order picking, call center, administratieve afhandeling) in de regio kunnen plaatsvinden of georganiseerd.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Opstellen van een propositie weblogistiek in de regio met doel weblogistieke activiteiten naar de regio te halen.
 - Inzichtelijk maken van de kansen voor weblogistiek.
 - Detailleren waarom de regio geschikt is voor dergelijke activiteiten.
- Onderzoek naar haalbaarheid van een Control Tower e-commerce/e-fulfillment (van muisklik tot voordeur).
- Onderzoeken naar de cross-over DOC en internetlogistiek
 - *Virtueel Designer Outlet Center*: online shop voor designer kleding, e-fulfillment wordt in de regio uitbesteed.
- Acquisitie van distributiecentra gericht op weblogistiek
- Positie en inrichting DIC in beeld brengen

D Beoogd resultaat

- Hoge Dunk / OML heeft een sterke uitgangspositie als het gaat om internetlogistiek (ook richting Ruhrgebied) en kent een aantal bedrijven die in de sector actief zijn.
- Alle activiteiten met betrekking tot internetlogistiek (e-fulfillment) kunnen in Midden-Limburg e.o. plaatsvinden.

E Partijen

- De beoogde trekker van dit project is LIOF / Bom gezamenlijk met OML.
- Andere partijen: ELC, EVO in samenwerking met relevante marktpartijen / bedrijven.

5 Verbeterde ontsluiting

A Knelpunten/Kansen

- Goede bereikbaarheid (ontsluiting) is een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor (logistieke) bedrijven. Het zittende bedrijfsleven in Midden-Limburg geeft aan dat de bereikbaarheid van de regio over de weg te wensen over laat. Dit uit zich in:
 - Knelpunten in ontsluiting van een groot aantal bedrijventerreinen in de regio.
 - Slechte Oost-West verbinding en vanaf A2. Het doortrekken van de A73 heeft tot een (economische) impuls van de regio geleid. Een verbetering van de Oost-West verbinding moet tot een gelijksoortig resultaat leiden.
 - Niet gegarandeerde doorstroming op de A2 (Noord-Zuid)
 - Knelpunten in en rond Nederweert in de verbindingen richting Venlo en richting Helmond.

B Doel

- Verder ontwikkelen van Hoge Dunk / OML tot aantrekkelijk logistieke regio (logistieke hotspot).
- Hoge Dunk / OML als aantrekkelijk alternatief voor en aanvulling op Venlo.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Analyse van de knelpunten
 - Gedetailleerde analyse van de knelpunten bij bedrijventerreinen.
 - Kunnen er quick win maatregelen worden aangewezen om knelpunten te slechten?
- Inzichtelijk maken van de mogelijkheden om de knelpunten op te lossen:
 - Aanleggen en / of versterken adequate oost-westverbindingen (weg en rail).
 - Verbetering doorstroming op A2 (in heel Limburg en Zuid-Oost-Brabant)
 - Hoe kan het huidig netwerk worden ontzien?
 - Zoeken naar alternatieve beter ontsloten locaties in Hoge Dunk / OML voor logistieke bedrijven.
 - Regionale OV-plan om woon-werkverkeer (tussen Weert en Roermond) uit de auto te krijgen en in de trein/bus.

D Beoogd resultaat

- Vergroten van de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen in de regio (verminderde congestie).
- Vestigingsklimaat is voor logistieke bedrijven verbeterd: positie als logistieke hotspot in Nederland is verbeterd en (h)erkend.

E Partijen

- Voor de ontsluiting van de bedrijventerreinen moeten provincie, de gemeenten van Hoge Dunk / OML nauw samenwerken.
- Daarnaast is een belangrijke taak weggelegd voor de provincie Limburg en GOML als het gaat om het verbeteren van de Provinciale wegen N280, N275 en N266.
- Provincie Limburg en de regiogemeenten (met regionale partners) zijn verantwoordelijk om de urgentie van aanpak van het hoofdwegennet bij het Rijk op het netvlies te houden.

6 Optimaliseren intermodale verbindingen

A Knelpunten/Kansen

- De sterke positie van het wegtransport heeft een aantal negatieve gevolgen, zoals congestie, een tekort aan chauffeurs en schadelijke emissies.
- Modal shift goederenvervoer: van weg naar water en rail: behoefte aan intermodale terminals en verbindingen wordt steeds groter, inclusief de verbinding met / richting Antwerpen.
- Hoge Dunk / OML heeft geen intermodale terminal (rail of barge), maar heeft er wel een aantal in de omgeving. Zo zijn er rail- en bargeterminals in Venlo en Born. Tevens beschikt Wanssum over een intermodale terminal. Voor de nabije toekomst is een multimodaal terminal (water + spoor) gepland in Weert.

B Doel

- Positie Hoge Dunk / OML als logistieke regio continueren en versterken.
- Inzichtelijk maken van de logistieke stromen in, van en naar de regio.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit een aantal elementen:

- Inzicht krijgen in logistieke stromen (= vraagkant)
 - Opstellen kansenkaart logistiek Hoge Dunk / OML: hoe ziet de toekomst van de logistieke sector er uit?
 - Inzichtelijk maken van maatregelenpakket om logistieke stromen te faciliteren.
 - Onderzoek uitvoeren naar de kansen van een logistieke railverbinding Weert-Antwerpen.
- Water en railverbindingen en terminals (= aanbodkant)
 - Inventarisatie van de water- en railverbindingen/terminals:
 - Kunnen deze verbindingen/terminals de huidige en toekomstige stromen aan (kan bijv. de railterminal in Venlo de toekomstige stromen aan).
 - Zijn er nadere kansen voor de regio met betrekking tot intermodaal transport (volstaat het kanaal hiervoor, spoorverbindingen)?

D Beoogd resultaat

- Inzicht in de huidige en toekomstige logistieke stromen van en naar Hoge Dunk / OML.
- Weg-, water- en railverbindingen zijn van dusdanige kwaliteit dat intermodaal transport in de toekomst in Hoge Dunk / OML mogelijk is.

E Partijen

- De beoogde trekker van dit project is ELC, OML, Hoge Dunk gezamenlijk met de provincies Limburg en Brabant.

7 *Carrière in logistiek*

A Knelpunten/Kansen

- De logistieke sector biedt werkzaamheden voor alle opleidingsniveaus, maar de sector maakt zich voor de toekomst zorgen over de beschikbaarheid van goed geschoold en gemotiveerd personeel.
- De logistieke sector heeft een imago probleem: jeugd wordt niet warm voor logistiek, ook is de diversiteit van de sector onvoldoende zichtbaar voor hen.
- Sector is teveel afhankelijk van buitenlandse werknemers (taalbarrière resulteert in verhoogde foutmarge).
- Warehousing / credit added logistics: economische potenties zijn aanwezig, gericht beleid om tot ontdekking hiervan te komen

B Doel

- Versterken van het imago van de logistieke sector bij de jeugd, waardoor zij eerder voor een carrière in de logistiek kiezen en er zodoende in de (nabije) toekomst voldoende goed geschoold in de regio beschikbaar is.

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Jeugd kennis laten maken met de sector
 - Evenementen op basis- en middelbare scholen.
 - 'Schoolreisje' naar een logistiek centra of een dag mee.
- Afstemmen onderwijsaanbod met het bedrijfsleven
 - Laten ontdekken van alle facetten van de sector via traineeship logistiek.
- Oprichten van een Logistiek Platform Hoge Dunk / OML (als onderdeel van ELC)
 - Professionaliseren marketingpromotie van de sector.

D Beoogd resultaat

- Verbeterd imago van de logistieke sector.
- Duidelijk profiel van de kansen voor alle opleidingsniveaus in de logistiek sector: logistiek is veel meer dan alleen sjouwen van dozen.
- Grotere instroom studenten voor logistieke opleidingen (WO, HBO, MBO).

E Partijen

- Het imago van logistiek moet door de markt worden verbeterd. In Limburg is ELC Limburg hier verantwoordelijk voor. Voor ELC is daarom een belangrijke rol weggelegd.
- Andere betrokken partijen: onderwijsinstellingen, provincie, gemeenten.

Leisure & Retail

- 8 Handvatten Economische Projecten Maasplassen
- 9 Van shopping naar staying in Hoge Dunk / OML
- 10 Promotiecampagne Hoge Dunk / OML

8 Handvatten Economische Projecten Maasplassen

A Knelpunten/Kansen

- De economische potentie van de Maasplassen wordt onvoldoende benut door versnippering van het gebied en barrières waardoor de kernkwaliteiten van het gebied (open water) niet kunnen worden benut.
- Huidige versnippering van de Maasplassen vormt bedreiging voor identiteit als watersportgebied.
- Maasplassen heeft (nog) geen herkenbaar profiel, zowel in Limburg als daarbuiten.

B Doel

- Verrijken van het recente Masterplan van recreatiegebied de Maasplassen om zodoende ook de economische potentie (watersporten, recreatiestranden, horeca, aanlegsteigers, etc.) van de Maasplassen optimaal te benutten

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Dialoog en samenwerking met marktpartijen en marktinitiatieven op het vlak van bedrijvigheid en van leisure/(water)sport.
- In aanvulling op het masterplan Maasplassen een economisch actieprogramma Maasplassen, waarin de gebiedsontwikkeling heel specifiek en resultaatgericht wordt aangevuld met enkele economische projecten.
- Maasplassen positioneren als uniek watersportgebied in Nederland via promotiecampagne, startend in Limburg.
- Concrete stappen ondernemen om samen met Scouting Nederland een Euregionaal scoutingterrein te ontwikkelen aan de Maasplassen.

D Beoogd resultaat

- De Maasplassen is een herkenbaar uniek watersportgebied in Nederland.
- Een verrijkte versie van het Masterplan Maasplassen waarin, naast gebiedsontwikkeling, ook de economische potenties van de Maasplassen als watersportgebied zijn opgenomen.

E Partijen

- De beoogde trekker van dit project is GOML (gebiedsontwikkeling van de Maasplassen behoort namelijk ook tot hun verantwoordelijkheid).
- Andere partijen zijn: VVV Midden-Limburg, HISWA, RECRON, Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, ondernemers in de recreatieve sector, terreineigenaren, Provincie, gemeenten, Rijkswaterstaat.

9 Van shopping naar staying in Hoge Dunk / OML

A Knelpunten/Kansen

- Jaarlijks bezoeken 4 miljoen mensen het Designer Outlet Center (DOC) in Roermond. Grotendeels zijn dit dagbezoekers.
- Hoge Dunk / OML heeft meer te bieden dan alleen het DOC, men is onvoldoende bewust van de overige recreatieve mogelijkheden in de regio. De vraag is of het DOC kansen biedt voor Hoge Dunk / OML om het meerdaags bezoek te vergroten.

B Doel

- Verhogen van de gemiddelde verblijfsduur van toeristen in de regio door voort te bouwen op succes van DOC (binden bezoeker DOC aan Hoge Dunk / OML).

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Verleiden van de bezoekers DOC langer in de regio Limburg te blijven
 - Toerisme gehele regio promoten op website DOC.
 - Trekpleisters Hoge Dunk / OML (De Peel, Meinweg, Maasplassen, de centra van Weert en Roermond, De Kempen, Laurabossen, Thorn, etc.) zichtbaar presenteren in het DOC.
 - Herkenbare routestructuren vanaf DOC naar ander trekpleisters in de regio.
 - VVV Midden-Limburg kantoor in DOC.
- Vergroten toeristisch aanbod Hoge Dunk / OML
 - Verkennen mogelijkheid toeristische trekpleister van (nationale) allure.
 - Fashion Experience Center gekoppeld aan DOC oprichten waarin merken zich kunnen presenteren omtrent laatste trends, innovaties.
- Mogelijkheden voor langer verblijf creëren op het water
 - Voldoende ligplaatsen voor passanten.
 - Onderzoeken mogelijkheden kadeontwikkeling bij DOC: ligplaatsen voor bezoekers DOC.
- Professioneel maken van de sector (concurrentiekracht ondernemers vergroten)
 - Voorbeeld NORT in Gelderland/Flevoland. Bedrijven in de recreatie, watersport en horeca kunnen ondersteuning vragen aan het provinciale steunpunt NORT.

D Beoogd resultaat

- Toename van het aantal toeristen en de gemiddelde verblijfsduur (toename meerdaags bezoek).

E Partijen

- De beoogde trekker van dit project is de VVV Midden-Limburg in samenwerking met DOC.
- Andere randvoorwaardelijke partijen zijn de gemeenten, provincie, GOML, Kamer van Koophandel, Horeca Nederland.

10 Promotiecampagne 'Hoge Dunk / OML'

A Knelpunten/Kansen

- Recreatieve mogelijkheden in Hoge Dunk / OML nog onvoldoende in het vizier van de toerist (in Nederland, Duitsland en België).
- Onduidelijk profiel van de regio als toeristisch gebied (versnipperd beeld).

B Doel

- Versterken imago van Hoge Dunk / OML als toeristisch gebied.
- Vergroten van het aantal bezoekers aan Hoge Dunk / OML (zowel dag- als meerdaagse bezoekers).

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Versterken imago van Hoge Dunk / OML
 - Uitwerking doelgroepen: op welke doelgroepen moet de regio zich in haar promotiecampagne op richten.
 - Profiel Hoge Dunk / OML op basis van een aantal pijlers opbouwen (bijvoorbeeld shoppen, wellness, avontuur, bezinnen).
 - Hoge Dunk / OML promoten bij bezoekers DOC (zie ook project 9).
 - Sterke relatie met de Provinciale 'branding' van Limburg
- Sluiten van alliantie met andere Limburgse regio's
 - Inspelen van spin-off van evenementen in Noord- en Zuid-Limburg, Zuid-Oost Brabant (Floriade, WK wielrennen).

D Beoogd resultaat

- Herkenbaar recreatief profiel van Hoge Dunk / OML (water, winkelen, natuur, cultuur).
- Sluiten van allianties met andere regio's (in Limburg en Brabant).

E Partijen

- De beoogde trekker van dit project is de VVV Midden-Limburg (in samenspraak met Samnewerkende VVV's in Limburg – SVL) in samenwerking met de provincies en de gemeenten van Hoge Dunk / OML.

Agro

- 11 Biobased economy
- 12 Systeem- en productinnovatie
- 13 Beheerder buitengebied

11 Biobased economy

A Knelpunten/Kansen

- Het rendement van bedrijven staat onder druk.
- Het creëren van waarde en/of valorisatie van producten biedt kansen om rendement en continuïteit te verbeteren.

B Doel

- Nieuwe producten of diensten introduceren met toegevoegde waarde voor milieu, dierwelzijn, humane gezondheid

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Partijen binnen en buiten de agro-sector met elkaar in contact brengen.
- Verkenning uitvoeren van de technische mogelijkheden

D Beoogd resultaat

- Valorisatie van mest en hergebruik van mineralen, bijvoorbeeld:
 - exporteerbare bodemverbeteraar (bijv. initiatief NUON/Zevenellen)
 - productie van groen gas
 - restvorming energie Nyrstar
- Nieuwe producten, bijvoorbeeld:
 - Groenten en fruit (Red Jonaprince) met een hoger gehalte aan gezonde of waardevolle inhoudsstoffen
 - Rassen die met minder chemische gewasbeschermingsmiddelen geteeld kunnen worden

E Partijen

- Overheden, LLTB, ZLTO, Agro Platform Stippen aan de Horizon, OML, Rabobank, ondernemers.

12 *Systeem- en productinnovatie Agro*

A Knelpunten/Kansen

- Agro sector staat voor een grote innovatie-opgave (minder chemie, energiebesparing, verduurzaming veehouderij)
- Innovatie kan vaak alleen worden gerealiseerd door schaalvergroting
- Maatschappelijk draagvlak staat onder druk

B Doel

- Ondernemers ondersteunen bij het aanpassen van hun bedrijven aan de maatschappelijke wensen

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Invulling geven aan de Innovatie Agenda Duurzame veehouderij Limburg
- Ondernemers en onderzoeksinstituten met elkaar in contact brengen (binnen en buiten de sector)
- Pilots uitvoeren
- Derden betrekken bij de nieuwe concepten (gezondheidsdienst, maatschappelijke organisaties). Bijv.
 - Vlees met het "beter leven keurmerk" van de dierenbescherming
 - Verkorting van ketens

D Beoogd resultaat

- Een omgevingsbewuste, duurzame en transparante sector (bijv. nieuwe veehouderijsystemen)
- Landschappelijk en architectonisch aantrekkelijke bedrijven

E Partijen

- Liof, LLTB, Agro Platform Stippen aan de Horizon, overheden, ondernemers.

13 Beheerd buitengebied

A Knelpunten/Kansen

- Ontwikkeling van natuur- en landschap loopt stroef en laat te wensen over (moeilijke verwerving grond en hoge kosten)
- Ontwikkeling van natuur- en landschap in de huidige vorm kost veel landbouwgrond
- Overheid bezuinigt op natuursubsidies
- Agrariërs zijn in staat om het beheer uit te voeren tegen lagere kosten.

B Doel

- Versterken van natuur en landschap
- Inkomstenbron voor agrariërs

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

- Ondersteunen van (samenwerkingsverbanden van) ondernemers die natuur- en landschapsbeheer starten.
- Communicatie over de mogelijkheden richting gemeenten, ontwikkelaars en agrariërs

D Beoogd resultaat

- Introductie groenblauwe diensten door agrariërs
- Mooi en beleefbaar landschap waarin ondernemers hun bedrijf kunnen blijven uitoefenen. Dit geldt niet enkel en alleen voor agrariërs, maar ook voor andere ondernemers in het buitengebied, denk aan bijvoorbeeld paardenhouderijen

E Partijen

- Overheden, LLTB (4^e terreinbeherende organisatie), individuele ondernemers

Zorg

14 Zorgonderwijs en Servicepunt Zorg
15 Systeem- en productinnovatie Zorg

14 Systeem- en productinnovatie Zorg

A Knelpunten/Kansen

- De steeds toenemende kosten in de zorg.
- Nieuwe technologieën inzetten om zorg bij de patiënten te brengen: domotica, internetconsultatie.
- Verbeteren van de zorg aan patiënten met chronische ziekten.
- Door koppeling van zorgkennis aan Brainport 2020 aantrekkingskracht op spin-off bedrijven
- Nieuwe verbindingen zorg-leisure

B Doel

- Zorginstellingen ondersteunen bij het benutten van nieuwe technologische ontwikkelingen in hun bedrijfsvoering en hun producten én bij het zoeken naar nieuwe verbindingen met andere sectoren.

C Route

- De route om het gewenste resultaat te bereiken is afhankelijk van de concrete projecten. Van cruciaal belang in de route is samenwerking tussen zorgaanbieders in de regio.

D Beoogd resultaat

- Een eigentijds zorgaanbod zoveel als mogelijk op maat van de individuele patiënt.
- Door samenwerking tussen zorgaanbieders concentratie van kennis in de regio.
- Betere afstemming tussen zorgaanbieders door efficiëntere benutting arbeidskrachten in de zorg.
- Grotere instroom studenten (HBO/WO) door versterking onderwijsaanbod.
- Realisatie belevenispark Daelzicht,

E Partijen

- Zorgaanbieders
- Onderwijsinstellingen
- Gemeenten en GOML

15 Zorgonderwijs en Servicepunt Zorg

A Knelpunten/Kansen

- Onderwijsaanbod versterken binnen de regio
- Vergroten instroom leerlingen/studenten
- Betere afstemming tussen de uitstroom van leerlingen/studenten en de behoefte vanuit de arbeidsmarkt voor nu en in de toekomst

B Doel

- Het realiseren van een Servicepunt Zorg
- Haalbaarheidsonderzoek voor inrichting van adequaat regionaal aanbod zorgonderwijs
- Goede regionale afstemming onderwijsaanbod zorg
- Doorgaande leerlijn optimaliseren (VO/VMBO – MBO – HBO)
- Afstemming vraag / aanbod van arbeidskrachten verbeteren

C Route

De route om het gewenste resultaat te bereiken bestaat uit de volgende elementen:

Adequaat aanbod zorgonderwijs

- Inventariseren welke problemen de zorgsector en onderwijsaanbieders ondervinden en welke oplossing zij hiervoor in gedachte hebben
- Verkennen welke rol de regionale overheid hierin kan vervullen
- Afstemming binnen de regio welke spreiding van het onderwijsaanbod gewenst is (Regiogemeenten – onderwijsinstellingen – werkgevers) en afspraken maken hoe dit te realiseren
- Uitvoeren haalbaarheidsonderzoek

Servicepunt Zorg

- Afstemming met onderwijsinstellingen (Gilde en Hogeschool Zuyd, HAN)
- Benaderen instellingen om te participeren
- Regionale afstemming over locatie servicepunt
- Fysiek inrichten Servicepunt Zorg

D Beoogd resultaat

- Eén duidelijk loket in Hoge Dunk /OML voor vragen en wensen met betrekking tot personeel in de zorgsector
- Verbetering afstemming vraag en aanbod in de zorg
- Duidelijkheid over regionale inrichting van het onderwijsaanbod zorg

E Partijen

- UWV
- Gemeente Roermond
- Gemeente Weert
- GOML
- Zorg aan Zet
- Zorginstellingen
- PGM Pensioenfonds
- Onderwijsinstellingen